

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโควิด 19
ของนิสิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานามัยชุมชน คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยพะเยา

สุทธิชัย ศิรินวล^{1*}, สมคิด จูหว่า¹, อนุกุล มะโนทน¹, สมชาย จาดศรี¹, ดวงพร พิกุลทอง¹, จิราพร มัทธวรรตน์²,
กัญญภรณ์ กันทะคำ², นภัสรา พรหมเกษ², นพรัตน์ กองส่วย², ภาวินี หาญประกอบสุข², สิริภรณ์ เพชรมงคล²

¹คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา

²คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา

*suthichai.si@up.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-sectional study) นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด - 19 และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด - 19 ของนิสิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานามัยชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิต จำนวน 257 คน คำนวณโดยใช้สูตรการศึกษาเชิงสำรวจของแดเนียล Daniel รวบรวมข้อมูลโดยสร้างแบบสอบถามออนไลน์โดยสร้างแบบสอบถามใน Google form วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Chi-square และ Fisher's Exact test

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศหญิง ร้อยละ 87.2 อยู่ในช่วงอายุ 18 - 22 ปี อายุเฉลี่ย 19.55 ปี (SD = 0.94) มีรายได้ต่อเดือน ต่ำสุด 1,000 บาท สูงสุด 16,000 บาท รายได้เฉลี่ย 4,425.29 บาทต่อเดือน (SD = 2,268.28) ช่องทางการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโควิด - 19 ส่วนใหญ่รับรู้จาก อินเทอร์เน็ต/ สื่อสังคมออนไลน์ ร้อยละ 94.6 รองลงมาได้แก่ โทรทัศน์ ร้อยละ 3.5 และ อสม./บุคลากรทางการแพทย์ ร้อยละ 1.9 ตามลำดับ มีความรู้เรื่องโรคโควิด - 19 อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 93.4 (\bar{X} = 8.74 SD.= 0.77) มีทัศนคติต่อการป้องกันโรคโควิด - 19 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 91.4 (\bar{X} = 43.67 SD.= 5.37) มีพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 88.3 (\bar{X} = 43.33 SD.= 6.56) สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ (p-value < 0.001) ความรู้ (p-value = 0.007) และ ทัศนคติ (p-value < 0.001)

จากผลการวิจัยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคโควิด - 19 เช่นกระทรวงสาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะมหาวิทยาลัย ควรหาแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 โดยคำนึงถึงการหาแนวทางหรือรูปแบบการเพิ่มพูนความรู้ การให้ความรู้ในเรื่องของการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารจากสื่อโซเชียลมีเดีย การปรับเปลี่ยนทัศนคติ โดยเฉพาะในนิสิตเพศชาย เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 ของนิสิตให้เกิดประสิทธิภาพและเพื่อลดการระบาดของโรคโควิด - 19 ของนิสิต และขยายผลในนิสิตคณะอื่น ๆ ต่อไป

คำสำคัญ : พฤติกรรมการป้องกัน โควิด-19 นิสิต

Factors Predicting Preventive and Control Behaviors on Dengue Hemorrhagic Fever Among Pasang Subdistrict People, Maechan District, Chiangrai Province.

Suthichai Sirinual^{1*}, Somkid Juwa¹, Anukool Manoton¹, Somchai Jadsri¹, Tuangphorn Phikulthong¹,
Jiraporn Matthawarat², Kanyaporn Kantakam², Naphatsara Phomkesa², Nopparat Kongsuai²,
Pawinee Hanprakobsuk², Siriporn Pechmongkhon²

¹School of public health, University of Phayao, Phayao

²School of medicine, University of Phayao, Phayao

*suthichai.si@up.ac.th

Abstract

This cross-sectional study aimed to study factors associated with Covid-19 preventive behaviors among students in School of Medicine, University of Phayao, Phayao, 257 participants selected by Google form, data were collected by questionnaires, analyzed by frequency, percentage, mean, standard division, Pearson Chi-square and Fisher's Exact test.

The result revealed that the most were female (87.2%), age = 18-22 years old (mean=19.55, SD = 0.94), mean income = 4,425.29 per month (SD=2,268.28, min = 1,000 max = 16,000), ways to get information about Covid-19 were 1) from internet/social media (94.6%) 2) from television (3.5%) and 3) from health volunteer/health worker (1.9%), had Covid-19 preventive knowledge as good level (93.4%, \bar{x} = 8.74, SD = 0.77), Covid-19 preventive attitude as good level (91.4%, \bar{x} = 43.67 SD.= 5.37) and Covid-19 preventive behaviors as good level (88.3%, \bar{x} = 43.33 SD.= 6.56). Factors associated Covid-19 preventive behaviors among students in School of Medicine, University of Phayao, Phayao were gender (p-value < 0.001) Covid-19 preventive knowledge (p-value = 0.007) and Covid-19 preventive attitude (p-value < 0.001)

Keywords: Preventive Behaviors, Covid-19, Student

1. บทนำ

ในปัจจุบันโรค โควิด-19 (COVID-19) ซึ่งเกิดจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้มีการระบาดใหญ่ และขยายเป็นวงกว้างไปทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย เป็นการติดเชื้ออย่างรวดเร็ว เป็นโรคติดต่ออันตรายตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2563 ผู้ที่ติดเชื้อจะมีอาการไอ เจ็บคอ หอบเหนื่อย หรือมีอาการของโรคปอดอักเสบ ในรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการระบบทางเดินหายใจล้มเหลว และอาจถึงขั้นเสียชีวิต [1]

เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สามารถแพร่กระจายในอากาศ สามารถติดต่อจากคนสู่คน โดยเชื้อจะแพร่กระจายเมื่อมีการไอ หรือจามรดกัน และผู้สัมผัสใกล้ชิดหายใจ พูดคุย ตะโกนหรือร้องเพลง โดยไม่ใช้หน้ากากอนามัย ก็จะสูดเอาเชื้อเข้าสู่ปอดไปด้วย รวมไปถึงการสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ติดเชื้อ โดยที่มีสัมผัสกับน้ำมูก น้ำลาย หรือสัมผัสสิ่งของที่ปนเปื้อนเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น ธนบัตร กลอนประตู สิ่งของต่าง ๆ ที่สัมผัสร่วมกัน ไปยังบุคคลใกล้ชิด [2]

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดมาตรการการป้องกันโรคและแนะนำประชาชนให้ป้องกันตนเองจากโรคโควิด - 19 โดยยึดหลัก D-M-H-T-T อันได้แก่ D : Social Distancing หรือการให้ประชาชนเว้นระยะห่างกันอย่างน้อย 1-2 เมตร และหลีกเลี่ยงการอยู่ในที่แออัด M : Mask Wearing คือการสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยตลอดเวลา โดยกระทรวงสาธารณสุขได้ชี้แจง หน้ากากอนามัยโดยทั่วไปที่ได้การรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรม (มอก.) ว่าสามารถช่วยลดความเสี่ยงการรับละอองฝอยดังกล่าวได้นั้นต้องประกอบด้วยแผ่นกรองอย่างน้อย 3 ชั้น โดยมีชั้นตรงกลางเป็นตัวกรองเชื้อโรคทำให้มั่นใจว่าสามารถกรองละอองฝอยได้ H : Hand Washing คือการล้างมือบ่อยๆ ด้วยน้ำและสบู่ หรือเจลแอลกอฮอล์โดยเฉพาะเมื่อต้องสัมผัสสิ่งของร่วมกับผู้อื่น T : Testing คือการตรวจวัดอุณหภูมิและตรวจหาเชื้อโควิด 19 ในกรณีที่มีอาการเข้าข่ายการป่วยด้วยโรคโควิด 19 T: Thai Cha Na คือให้ประชาชนสแกนเข้าแอปพลิเคชันไทยชนะ ก่อนเข้าหรือออกสถานที่สาธารณะทุกครั้ง เพื่อให้มีข้อมูลในการประสานงานได้ง่ายและสะดวกต่อการควบคุมโรค รวมถึงการฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันหมู่ในประชาชน [3]

ในสถานการณ์ปัจจุบันที่เริ่มมีการผ่อนปรนมาตรการต่าง ๆ โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลปีใหม่ และเทศกาลสงกรานต์ รัฐบาลได้ผ่อนปรนมาตรการ ลดการเข้มงวด และอนุญาตให้มีการเดินทางกลับภูมิลำเนา และอนุญาตให้จัดงานตามประเพณีของแต่ละภูมิภาคได้ ทำให้ประชาชนเริ่มมีการเคลื่อนย้ายและเดินทางกลับภูมิลำเนาของตนเอง ทำให้การป้องกันตนเองจากโควิด-19 ไม่ได้เท่าที่ควร ประชาชนบางกลุ่มละเลยการปฏิบัติตามมาตรการของหน่วยงานภาครัฐและละเลยการป้องกันตนเองลง ดังจะเห็นได้จากผลสำรวจของกรมควบคุมโรคที่ได้ทำการสำรวจความเห็นประชาชนมา 5 ครั้ง ซึ่งครั้งล่าสุด เป็นการสำรวจความเห็นผ่านระบบออนไลน์ โดยถามว่าถ้ามีอาการป่วย ไข้ ไอ จาม จะสวมหน้ากากอนามัยหรือไม่ พบว่ามี 4 % ที่ตอบว่าจะไม่สวม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่น อาจจะเพราะความผ่อนคลายจากจำนวนผู้ป่วยลดลง และอาจจะมองว่าเป็นเรื่องไกลตัว เพราะส่วนใหญ่ถ้าวัยรุ่นติดเชื้ออาการจะไม่รุนแรง[4]

สถานการณ์การติดเชื้อโรคโควิด-19 ในประเทศไทย พบว่า มีการเกิดเชื้อในกลุ่มเด็กมากขึ้น โดยเด็กในกลุ่มอายุ 0 - 19 ปี จะติดเชื้อประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป แบ่งเป็นอายุ 13 - 19 ปี จะมีผู้ติดเชื้อประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ อายุ 7 - 12 ปี ติดเชื้อประมาณ 8 - 9 เปอร์เซ็นต์ โดยเมื่อพิจารณาการแพร่ระบาดระหว่างวันที่ 1 ม.ค. - 1 ก.พ. 2565 พบผู้ติดเชื้อในเด็กอายุ 0 - 19 ปี จำนวน 39,342 ราย ซึ่งส่วนใหญ่พบการติดเชื้อในสถานศึกษา เนื่องจากโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยที่มีการรายงานการติดเชื้อแบบคลัสเตอร์ หรือกลุ่มก้อน มีปัจจัยเสี่ยงมาจากการจัดกิจกรรม มีการรวมกลุ่ม เช่น การแข่งขันกีฬา ปักฉิมนิเทศ เป็นต้น [5]

สำหรับสถานการณ์โควิด-19 ของนักศึกษาและบุคลากรมหาวิทยาลัยพะเยาในช่วงวันที่ 16 - 27 ตุลาคม พ.ศ.2564 ที่ผ่านมา พบว่า มีจำนวนผู้ติดเชื้อที่ได้รับการตรวจเชิงรุกรายวันในกลุ่มนักศึกษาและบุคลากรมหาวิทยาลัยพะเยา เพิ่มขึ้นจาก 8 ราย เป็น 33 ราย รวมยอดสะสม 141 ราย เป็นนิสิตจำนวน 137 ราย บุคลากร 1 ราย และบุคคลภายนอก 3 ราย (เฉพาะระลอกที่เกิดการระบาดหน้ามหาวิทยาลัยพะเยา) ส่วนใหญ่เป็นนิสิตที่พักอาศัยอยู่บริเวณหน้ามหาวิทยาลัยพะเยา [6]

นิสิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอนามัยชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา เป็นประชากรกลุ่มนิสิตที่ศึกษาหลักสูตรด้านสุขภาพที่ต่อไปในอนาคตจะเติบโตเป็นบุคลากรที่มีหน้าที่ดูแลสุขภาพประชาชน ควรมีความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมในการป้องกันโควิด-19 ที่ถูกต้อง อีกทั้งเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่กำลังจะก้าวไปสู่วัยทำงานที่จะเป็นกำลังหลักของชาติในการพัฒนาประเทศที่ยังคงตกอยู่ในความเสี่ยงต่อการเกิดโรคโควิด-19 โดยเฉพาะหากประชากรกลุ่มนี้มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากโรคโควิด-19 ได้ไม่เพียงพอ ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด - 19 ของนิสิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอนามัยชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยาขึ้น เพื่อจะได้ทราบข้อมูลพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด - 19 และทราบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด - 19 เพื่อประโยชน์ในการใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการป้องกันโรคโควิด-19 ในกลุ่มนิสิตนักศึกษาต่อไป

2.วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด - 19 ของนิสิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอนามัยชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมในการป้องกันโรคโควิด - 19 ของนิสิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอนามัยชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

3.วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ มีรูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนา แบบภาคตัดขวาง ณ จุดเวลา (Cross-sectional study) โดยมีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

3.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และการคำนวณขนาดตัวอย่าง

3.1.1 ลักษณะประชากร

นิสิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอนามัยชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยสูตรขนาดตัวอย่างของการศึกษาเชิงสำรวจของแดเนียล (Daniel) [7] ในระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 257 คน

3.1.3 การสุ่มตัวอย่างและการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากนิสิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอนามัยชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยาในระบบออนไลน์ โดยสร้างแบบสอบถามใน Google form และส่งลิงก์ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามผ่านทางเพจของสาขาวิชาอนามัยชุมชน

3.1.4 สถิติที่ใช้

สถิติเชิงพรรณนา ใช้สถิติการวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ใช้สถิติการวิเคราะห์ Chi-square และ Fisher's Exact test

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่คณะผู้วิจัยใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูล นำกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์มากำหนดขอบเขต โดยผู้วิจัยได้แบ่งแบบประเมินออกเป็น

5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบสอบถาม ความรู้เรื่องโรคโควิด - 19 มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 ทักษะคิดต่อการป้องกันโรคโควิด - 19 มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 และการรับรู้ในการป้องกันโรคโควิด - 19 มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 ของนิสิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอนามัยชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยามีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 โดยส่วนที่ 2 และ 3 แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ แล้วนำคะแนนมาแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ระดับต่ำ ระดับปานกลางและระดับดี

4.ผลการศึกษา

4.1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 87.2) อยู่ในช่วงอายุ 18 – 22 ปี อายุเฉลี่ย 19.55 ปี (SD = 0.94) มีรายได้ต่อเดือน ต่ำสุด 1,000 บาท สูงสุด 16,000 บาท รายได้เฉลี่ย 4,425.29 บาทต่อเดือน (SD = 2,268.28) ช่องทางการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโควิด - 19 ของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่รับรู้จาก อินเทอร์เน็ต/ สื่อสังคมออนไลน์ (ร้อยละ 94.6) รองลงมาได้แก่ โทรทัศน์ (ร้อยละ 3.5) และ อสม./บุคลากรทางการแพทย์ (ร้อยละ 1.9) ตามลำดับ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไป (n=257)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	33	12.8
หญิง	224	87.2
อายุ (\bar{X} =19.55 , SD.=0.93)		
18 ปี	10	3.9
19 ปี	154	55.9
20 ปี	46	17.9
21 ปี	35	13.6
22 ปี	12	4.7
รายได้ (\bar{X} =4,425.29, SD.=2,268.28, min=1,000, max= 16,000)		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	167	65.0
5,000-9,999 บาท	78	30.4
10,000 บาทขึ้นไป	12	4.7
ช่องทางการได้รับข่าวสารการป้องกันโรคโควิด - 19		
อินเทอร์เน็ต/ สื่อสังคมออนไลน์	243	94.6
โทรทัศน์	9	3.5
อสม./บุคลากรทางการแพทย์	5	1.9

4.2 ระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องโรคโควิด - 19 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 93.4 (ค่าเฉลี่ย 8.74 SD.= 0.77) มีทัศนคติต่อการป้องกันโรคโควิด - 19 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 91.4 (ค่าเฉลี่ย 43.67 SD.= 5.37) มีพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 88.3 (ค่าเฉลี่ย 43.33 SD.= 6.56) ดังตาราง 2

ตาราง 2 ระดับความรู้ ทักษะ และ พฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 (n=257)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ระดับความรู้เรื่องโรคโควิด - 19		
ปานกลาง	17	6.6
ดี	240	93.4
ระดับทัศนคติต่อการป้องกันโรคโควิด - 19		
ต่ำ	2	0.8
ปานกลาง	20	7.8
ดี	235	91.4
ระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19		
ต่ำ	5	1.9
ปานกลาง	25	9.7
ดี	227	88.3

4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ (Chi-square = 14.965, p-value < 0.001) ความรู้ (Chi-square = 9.744, p-value = 0.007) และ ทักษะ (Chi-square = 21.958, p-value < 0.001) ส่วนปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคโควิด - 19 และ รายได้ และปัจจัยส่วนบุคคลด้านอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 ดังตาราง 3

ตาราง 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด – 19 (n=257)

ตัวแปรอิสระ	ระดับพฤติกรรม			Chi-square	p-value
	ต่ำ จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	ดี จำนวน(ร้อยละ)		
เพศ					
ชาย	1 (3.0)	10 (30.3)	22 (66.7)	14.965***	0.000**
หญิง	4 (1.8)	15 (6.7)	205 (91.5)		
การได้รับข้อมูลข่าวสารโรคโควิด					
อินเทอร์เน็ต/ สื่อสังคมออนไลน์	5 (2.1)	25 (10.3)	213 (87.7)	1.508***	0.82
โทรทัศน์	0 (0.0)	0 (0.0)	9 (100.0)		
อสม./บุคลากรทาง	0 (0.0)	0 (0.0)	5 (100.0)		
การแพทย์					
ระดับรายได้					
ต่ำกว่า 5000 บาท	4 (2.4)	14 (8.4)	149 (89.2)	1.715***	0.762
5000-10000 บาท	1 (1.3)	10 (12.8)	67 (85.9)		
10,000 บาทขึ้นไป	0 (0.0)	1 (8.3)	11 (91.7)		
ระดับความรู้					
ปานกลาง	0 (0.0)	6 (35.3)	11 (64.7)	9.744***	0.007*
ดี	5 (2.1)	19 (7.9)	216 (90.0)		
ระดับทัศนคติ					
ต่ำ	1 (50.0)	0 (0.0)	1 (50.0)	21.958***	0.000**
ปานกลาง	1 (5.0)	7 (35.0)	12 (60.0)		
ดี	3 (1.3)	18 (7.7)	214 (91.1)		

*Significant at p-value < 0.05, **Significant at p-value < 0.01, *** Fisher's Exact test

5.สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 87.2 อยู่ในช่วงอายุ 18 – 22 ปี อายุเฉลี่ย 19.55 ปี มีรายได้ต่อเดือน ต่ำสุด 1,000 บาท สูงสุด 16,000 บาท รายได้เฉลี่ย 4,425.29 บาทต่อเดือน มีช่องทางการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโควิด - 19 ส่วนใหญ่รับรู้จาก อินเทอร์เน็ต/ สื่อสังคมออนไลน์ ร้อยละ 94.6 รองลงมาได้แก่ โทรทัศน์ ร้อยละ 3.5 และ อสม./บุคลากรทางการแพทย์ ร้อยละ 1.9 ตามลำดับ มีความรู้เรื่องโรคโควิด – 19 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 93.4 มีทัศนคติต่อการป้องกันโรคโควิด – 19 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 91.4 และมีพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด – 19 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 88.3

เมื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์พบว่าปัจจัยที่มีสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด – 19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ ความรู้เรื่องโรคโควิด – 19 และ ทักษะติดต่อการป้องกันโรคโควิด – 19 ส่วนปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคโควิด – 19 ปัจจัยด้านรายได้ และปัจจัยส่วนบุคคลด้านอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด – 19

6.อภิปรายผล

6.1 พฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด – 19

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด – 19 อยู่ในระดับดี ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ณีฐวรรณ [8] ที่ศึกษาระดับของความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ตลอดจนความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในอำเภอทุ่งจังหวัดสุพรรณบุรีในช่วงการระบาดของไวรัสโควิด-19 จำนวน 445 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ พบว่าภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 อยู่ในระดับดี ($M=1.27, SD=.45$) และจุฑาวรรณ [9] ที่ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรค COVID-19 ของ พนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรค COVID-19 ของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ จำนวน 179 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่าผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการป้องกันโรค COVID-19 ของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยภาพรวม ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตซึ่งเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีความสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายและรวดเร็ว โดยเฉพาะการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต สื่ออิเล็กทรอนิกส์และโซเชียลมีเดียที่มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารสาระความรู้ด้านต่างๆ เกี่ยวกับการป้องกันโรคโควิด – 19 ดังผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารและรับรู้ข้อมูลจาก อินเทอร์เน็ต/ สื่อสังคมออนไลน์ (ร้อยละ 94.6) รองลงมาได้แก่ โทรทัศน์(ร้อยละ 3.5) และ อสม./บุคลากรทางการแพทย์ (ร้อยละ 1.9) ตามลำดับ ทำให้กลุ่มตัวอย่างได้ทราบขั้นตอน แนวปฏิบัติและมาตรการต่าง ๆ ในการป้องกันโรคโควิด – 19 จึงมีพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด – 19 อยู่ในระดับที่ดี

6.2 อภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานในการวิจัย

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยที่มีสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด – 19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เพศ ($p\text{-value} < 0.001$) ความรู้เรื่องโรคโควิด – 19 ($p\text{-value} = 0.007$) และ ทักษะติดต่อการป้องกันโรคโควิด – 19 ($p\text{-value} < 0.001$) ส่วนปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคโควิด – 19 ปัจจัยด้านรายได้ และปัจจัยส่วนบุคคลด้านอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด – 19 โดยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

เพศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด – 19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} < 0.001$) โดยนิตินิตเพศหญิง จะมีพฤติกรรมในระดับดีมากกว่า (ร้อยละ 91.5) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิตินิตเพศหญิงและเพศชายจะมีความความละเอียดและเอาใจใส่ตนเองต่างกัน ทำให้มีพฤติกรรมในการป้องกันตัวเองจากโรคต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ รวี และคณะ[10] ที่ศึกษาระดับความรู้และระดับพฤติกรรมของนักศึกษาคณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อมในเรื่องการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 และศึกษาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ หลักสูตรที่ศึกษา โรคประจำตัว ระดับการระบาดของ COVID 19 ของภูมิภาคต่างๆ ระดับการเปิดรับข่าวสาร และระดับความวิตกกังวล กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ของนักศึกษาคณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ชั้นปีที่ 3 และ 4 จำนวน 198 คน ซึ่งการศึกษาดังกล่าวพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มี

เพศ หลักสูตรที่ศึกษา โรคประจำตัว ระดับการระบาดของ COVID 19 ของภูมิภาค และระดับการเปิดรับข่าวสาร ระดับความวิตกกังวล ที่แตกต่างกันมีคะแนนของพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 แตกต่างกัน และผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความรู้กับคะแนนพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 พบว่ามีความสัมพันธ์กัน

ความรู้เรื่องโรคโควิด - 19 มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = 0.007$) โดยผู้ที่มีความรู้ในระดับดีจะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 ดี (ร้อยละ 90.0) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคคลที่มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ ดีอยู่แล้ว มักมีพฤติกรรมและการปฏิบัติตัวดีตามไปด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ สมบูรณ์ [11] ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้หน้ากากอนามัยแบบผ้าในการป้องกันการ ติดเชื้อ COVID-19 ของประชาชน ในจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนตำบลบางเตือ อำเภอบึง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 315 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบบันทึกข้อมูล ส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้หน้ากากอนามัยแบบผ้า และ 3) แบบสอบถามการรับรู้ และความคิดที่เกิดขึ้นในการกระทำที่จะส่งผลต่อสุขภาพ รูปแบบการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์ ได้แก่ การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค การรับรู้ความสามารถของตน อิทธิพลระหว่างบุคคล และอิทธิพลของสถานการณ์ ผลการศึกษาพบว่าระดับการศึกษา การรับรู้ของประชาชนในจังหวัดปทุมธานีด้านการรับรู้ประโยชน์ และด้านอิทธิพลของสถานการณ์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้หน้ากากอนามัยแบบผ้า ในการป้องกันการติดเชื้อ COVID-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = -.157, .366$ และ $.216$ ตามลำดับ)

ทัศนคติต่อการป้องกันโรคโควิด - 19 พบว่า ทัศนคติต่อการป้องกันโรคโควิด - 19 มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} < 0.001$) โดยนิสิตที่มีทัศนคติในระดับดี จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 อยู่ในระดับดี (ร้อยละ 91.1) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตที่มีทัศนคติที่ดี จะมีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 จะเป็นผลดีต่อตนเองและต่อสุขภาพ ลดโอกาสป่วยหรือลดโอกาสเสียชีวิต ทำให้นิสิตลงมือปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคโควิด -19 ได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สมบัติ [12] ที่ศึกษางานวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาความรู้ เจตคติและพฤติกรรมตามแนวปฏิบัติด้านสาธารณสุข เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของพนักงานส่งอาหาร (Food Delivery) ในจังหวัดนครนายก 2) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ เจตคติและพฤติกรรมตามแนวปฏิบัติด้านสาธารณสุข เพื่อป้องกัน การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของพนักงานส่งอาหาร (Food Delivery) ในจังหวัดนครนายก จำแนกตามเพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมตามแนวปฏิบัติด้านสาธารณสุข เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 กับอายุ รายได้ ของพนักงานส่งอาหาร (Food Delivery) ในจังหวัดนครนายกทั้ง 4 อำเภอ จำนวน 149 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลากรายชื่อ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ตัวแปรต้นที่เป็น Nominal scale โดยใช้สถิติ การทดสอบ t-test และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของตัวแปรต้นที่มีระดับการวัดเป็น Nominal scale และ Ordinal scale ตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สถิติ One-way ANOVA หากพบความแตกต่าง จะทดสอบรายคู่ด้วยวิธี Least significant difference ในการวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) หาความสัมพันธ์ของ ตัวแปรต้นที่เป็น Interval scale ซึ่งผลการศึกษา ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมในการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รายด้านและโดยรวม พบว่า ความรู้ และทัศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องโรคโควิด - 19 จากสื่ออินเทอร์เน็ตและ สื่อสังคมออนไลน์เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 94.6) และปัจจัยด้านเพศ ความรู้เรื่องโรคโควิด - 19 และทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันโรคโควิด - 19 เช่น กระทรวงสาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะมหาวิทยาลัย ควรหาแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 โดยคำนึงถึงการหาแนวทางหรือรูปแบบการเพิ่มพูนความรู้ การให้ความรู้ในเรื่องของการตรวจสอบข้อมูลข่าวสารจากสื่อโซเชียลมีเดีย การปรับเปลี่ยนทัศนคติ โดยเฉพาะในนิสิตเพศชาย เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 ของนิสิตให้เกิดประสิทธิภาพและเพื่อลดการระบาดของโรคโควิด - 19 ของนิสิต และขยายผลในนิสิตคณะอื่น ๆ ต่อไป

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงทดลอง เพื่อจัดโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการหาแนวทางและรูปแบบในการเพิ่มพูนความรู้และ ปรับเปลี่ยนทัศนคติที่ดีในการป้องกันโรคโควิด - 19 เพื่อหารูปแบบในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 ของนิสิตและขยายผลสู่ประชาชนในพื้นที่โดยรอบต่อไป

8. เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2565). สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มาตรการสาธารณสุข และปัญหาอุปสรรคการป้องกันควบคุมโรคในผู้เดินทาง. สืบค้นเมื่อ 14 พฤศจิกายน 2564 จาก <https://ddc.moph.go.th/uploads/files/2017420210820025238.pdf>
- [2] World Health Organization. (2565). โรคโควิด 19 คืออะไร. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มกราคม 2565 จาก https://www.who.int/docs/default-source/searo/thailand/update-28-covid-19-what-we-know---june2020---thai.pdf?sfvrsn=724d2ce3_0
- [3] กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2565). กรมควบคุมโรคแนะประชาชนที่กำลังทยอยเดินทางกลับหลังปีใหม่ ยึดหลัก D-M-H-T-T เพื่อป้องกันตนจากโรคโควิด 19. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2565 จาก <https://ddc.moph.go.th/brc/news.php?news=16434&deptcode=brc>
- [4] กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2563). รายงานผลการศึกษามาตรการด้านการบริหารจัดการองค์กรในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด - 19 กองโรคไม่ติดต่อ ปี พ.ศ.2563. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2564 จาก <https://ddc.moph.go.th/uploads/publish/1169820210818084708.pdf>
- [5] Bangkokbiznews. (2565). คลัสเตอร์สถานศึกษาจากการทำกิจกรรม. สืบค้น 11 พฤษภาคม 2565, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/social/986133>
- [6] มหาวิทยาลัยพะเยา. (2565). การดำเนินการป้องกันและควบคุม Covid-19 ม.พะเยา. สืบค้น 18 พฤษภาคม 2565, จาก <https://www.up.ac.th/th/NewsRead.aspx?itemID=24736>

- [7] Daniel WW(1999). Biostatistics: A Foundation for Analysis in the Health Sciences. 7th end. New York: John Wiley & Sons.
- [8] ณีภูธรวรรณ คำแสน. (2564). ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโควิด - 19 ของประชาชนในเขตอำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี, ปีที่ 4 (1), 33-48.
- [9] จุฑาวรรณ ใจแสนม. (2563). พฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด - 19 ของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2564 จาก <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/sat16/6114060102.pdf>
- [10] รวิ ถิ่นปรีเปรม, อุมารัตน์ ศิริจรูญวงศ์ และวาสนา ศิลางาม. (2564). ความรู้และพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2019. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มกราคม 2565 จาก <https://www.ohswa.or.th/17812606/hse-morning-talk-by-safety-hcu-ep4>
- [11] สมบูรณ์ ขอสกุล. (2564). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้หน้ากากอนามัยแบบผ้าในการป้องกัน โควิด-19 ของประชาชน ในจังหวัดปทุมธานี. วารสารพยาบาลสาธารณสุข. ปีที่ 35(2), หน้า 22-38
- [12] สมบัติ พรหมณี. (2564). ความรู้ เจตคติและพฤติกรรมตามแนวปฏิบัติด้านสาธารณสุข เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของพนักงานส่งอาหาร (Food Delivery) ในจังหวัดนครนายก. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2564. จาก <http://nayok.moph.go.th/web/wp-content/uploads/2021/12/web-2-1-2565-1-11.pdf>.